

8
EXERCITATIO IVRIDICA
**DE DOTE IVRE SAXONICO
NON CONFERENDA**

Q V A M

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS AVCTORITATE

P R A E S I D E

**D. FRIDERICO GOTTLIEB
ZOLLE RO**

COD. P. P. ECCLES. CATHEDR. MARTISB. CAPIT. CVRIA E IN
PROVINCIA SVPREMÆ IUDIC. LVSAT. INFERIOR. NEC NON
FACVLT. IVRID. ASSESSOR. ET ACADEM.
DECEMVIR.

IN AVDITORIO ICTORVM

D. XXII APRIL. A. MDCCCLXIX.

D E F E N D E T

AVCTOR

IOANNES GOTTHILF HERTELIVS

ZWICCAV. MISN.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

GEREGIATRIO TURFICIA
DE DOTT. IAC. SIZONICO
NON CONFERENDA

PARISIENSIS IN QUINTA MORTALITATE

DE FRANCESCO GOTTLIEB
SOLIBRO

IN AGRICULTURA ET OTOBOTRI

ET MEDICINA A MUSICA PIANA
TAMEN IN PRACTICA

JOVANNIS GOTTHILF. HETTERICH

FRANCIAE

EX OFFICINA J. F. KRAEPELIN

§. I.

Instituti ratio.

Cogitanti mihi, quodnam in exarando hocce libello pertractandum eligerem argumentum, meditationes quasdam circa caput Iuris Saxonici satis celeberrimum propone-re succurrerit; non veluti difficile arduumque fore ratus sim negotium, membrum aliquod Iuris Romanii, quod in disceptatione verfetur, delibare, queis quippe scaret istarum peregrinarum Legum ambitus; sed potius ideo, quoniam operam praeclare positam esse censui in vindicando ius nostrum ab iniuriis istarum Legum introductione illatis, et in eo, qui mihi ex-cutieundis est, loco, absconam utriusque Iuris confusio-nem, quantum ingenio conniti possem meo, notando. Tantus enim, vti constat, amor peregrini Iuris plerorum-

* * *

que animos tenet interpretum, quantus sufficit ad miscenda et perturbanda omnia Germanorum prisca instituta, ita quidem, ut non desint, qui Germanorum consuetudines atque mores in Germania secundum Ius Romanum dijudicandos esse perhibent, nec eorum obseruantiam, nisi cum hoc conspirent, esse praesumendam. Deruant, quaeunque sint, vetustissima instituta Germaniae ex moribus legibusque Romanis, vixque ullius inuentionis laudem in maiores nostros redundare patientur, id quod praestantissimis usque viris irreparabile damnum Iurisprudentiae nostrae inferre visum est.¹⁾ Evidem huius per leges Imperii publicas in subsidium recepti Iuris auctoritatem subuertere plane non ausim, nec eius studium, satis impeditum, flocci pendo: sed unum illud urgeo, modum in applicatione eius ad negotia nostra cum esse obseruandum, quem ipsa receptio subsidaria suadet. Deficiente enim vernaculae legis sanctione, earum, de quibus disceptatur, causarum decisionem inde petendam esse, non ambigitur, qua scilicet ratione in hoc ipso libello, quoties neque ex verbis Legis Saxonicae, neque argumento eius rem dijudicari posse, visum est, ad hoc Ius receptum prouocare mihi quoque licebit. Quodsi autem aliud negotii, cuitusdam principium Ius nostrum ponit, abstrahendum sane erit a principiatis ex priori petitis. Contrarium vero de auctoritate Iuris Romani praejudicium, si multa alia, certe quoque argumentum de dote multis erroribus implicuit, qui nimirum in Ius Romanum amore vires natæ sunt, ita ut, quotidie inadæquati ad nostros mores principii vestigia deprehendas. Quibus rebus adductus sum meditationes quasdam proponere circa Collationem dotis profectitiae, quam ab uxore Saxonica, omni Romanae

¹⁾ SCHAVMBVRG. in praefat. ad Introduct. ad Ius Saxon.

nae Saxonicaeque dotis discrimine susque deque habito,
exigunt, ad paternam aspirante haereditatem, cum mihi
probatur, diuersam eius causam, diuersos etiam producere
debere effectus, maxime in Collatione spectatas. Nullo-
rum quidem praestantiorum virorum vestigiis inceptam viam
video signatam atque impressam, nec in quibus niti possem,
praeiudicia praesto sunt, siveque facile praeuideo, pruritum
nouaturiendi vitio verti posse: sed iam altum nobis
ingressis, quae nos cunque tempestas exceptura est, vela
facienda sunt, inque id allaborandum, qui monstremus, eam,
quae nobis praesertim arrisit, opinionem, ex ipsius negotii
natura enatam, rectisque rationibus esse suffultam.

§. II.

*Dos Romana constituebatur ex necessitate a Legi
imposita.*

Quos dissentientes recenseam, non habeo, nisi suffi-
ciat, uno verbo dixisse, in alia omnia abire Pragmaticos
omnes. Statim itaque me ad tractationem ipsam accingo,
et quaedam, causam dotis Romanae, quatenus ad thema no-
strum facere visum est, spectantia praemitto. MARCIA-
NVS^{b)} rem optime declarat, inquiens: *Capite tri-
gesimo quinto Legis Iuliae: qui liberos, quos habent in
potestate, iniuria prohibuerint uxores ducere, vel nubere,
vel qui dotem dare non volunt ex constitutione Diuo-
rum Seueri, et Antonini per proconsules praesides que
provinciarum coguntur in matrimonium collocare et do-
tare.*

A 3

His

b) L. 19. D. de R. N.

* * * * *

His verbis ICtus duarum Legum seiuinctam sanctionem coniunxit, ut eleganter exponit HEINECCIUS^{c)} et GRAVINA^{d)}. Lege enim Iulia et Papia cautum erat, ut parentes, qui liberis ad ineunda matrimonia conditionem non quarebant, siue eos iniuria prohibebant vxores ducere, vel nubere, cogantur a Praetore in matrimonium collocare. Cumque Augustus hac Lege id potissimum intendebat, ut Romani, coelibatus nimium amantes ad ineunda matrimonia inuitarentur, orbataeque ciuibus reipublicae noua sobole subuenirentur: paratissimum Antonino et Seuero visum est ad hunc finem obtainendum medium, imponere patribus necessariam filiae dotationem. Huc respicit Iustinianus^{e)}: *Non incognitae, inquiens, sunt Leges, quibus cautum est: omnino paternum esse officium, dotem, vel ante nuptias donationem pro sua dare progenie.* Sed moleste sedulus viderer, si pluribus argumentis evincere vellem, constitutionem dotis Romanæ esse necessitatis; attamen, ut magis elucescat, quantopere ab hodierna dote abhorreat, hoc adduxisse lubet. Et non possum non silentio praterire, stipulationem dotis, etiam non adiecta eius quantitate, non fuisse inutilem, eamque pro modo facultatum patris et dignitate mariti constitui debuisse^{f)}; tantamque pro dote prosectoria fuisse presumtionem, ut qui dotem soluerat pater, administrans bona filiae aliunde quaesita, illam de bonis suis dedisse, censeretur^{g)} vnde non contemnendum conflatur argumentum, officium patris esse dotem constituere filiae, siue locuples sit, siue non.

§. III.

c) Comment. ad L. Iul. et Pap. L. I. c. 5.

d) Origines Iuris Ciu. L. 36. de L. Iul. et Pap.

e) L. vlt. Cod. de dote prom.

f) L. 69. D. §. 4. de Iure Dot.

g) L. 5. §. 11. 12. D. de iure Dot.

§. III.

7

Collationis origo et finis.

Nunc autem velut in transcurso, attingamus materiam de Collatione, quam VINNIUS^h) fuisus, et elegantissime pertractauit MASCOVIVSⁱ). Post excogitatem bonorum possessionem Praetor introduxit Collationem bonorum, pri-
mum quidem eum in finem, ut compensetur incommodeum, quo emancipati afficiebant suos haeredes, per bonorum pos-
sessionem patriam haereditatem naeti. Imperator Leo, cu-
ius Constitutionem in Codice legimus^k) hac ratione liberis cuiuscunque sint conditionis, sive testato, sive ab intestato suc-
cedentibus prospici voluit, donec Iustinianus^l) sublat^m omni inter emancipatos, et suos discrimine, Collationis finem esse
aequalitatem inter liberos seruandam voluit, adiecta tamen in fine declaratione: *omnibus, quae prius de Collationibus a nobis sancita sunt, in sua virtute manentibus.* Nihil itaque hoc iure nouissimo, quod per se est strictissimae interpreta-
tionis, circa essentialia huius negotii immutavit, manentque in saluo eae Leges priores, quae non nulla oneri Collationis eximunt. Quo referendi sunt sumptus studiorumⁿ) peculi-
um castrense, vel quasi castrense, vel relictum^o).

§. IV.

Donatio simplex non confertur.

Nec porro Donatio, quattuor vocant simplicem in Colla-
tionem cadere, auctor ipse est IVSTINIANVS^o). *Filiae,* inquit,

^h) Tr. de Collationibus.

ⁱ) Diff. de Collatione bonorum.

^k) L. 17. Cod. de Collat.

^l) Nou. XVIII. c. 6.

^m) L. 50. D. famil. ercise.

ⁿ) L. 12 Cod. de Collat.

^o) L. 18. Cod. famil. ercise.

inquit, *cuius nomine pater res comparauit, si non postea contrarium eius iudicium probetur, per arbitrum diuidundae haereditatis praecipuas adjudicari saepe rescriptum est.* Hisce verbis, ut opinor clarissimis Imperator res donatas conferri non debere, rescriptis, idemque postea vterius explicauit^{p)}, duas a regula exceptiones tradens, magis illam regulam de donatione non conferenda firmantes. Excepti vero casus ibi propositi sunt I.) si concurrunt liberi haeredes, quorum alter dotem, vel donationem propter nuptias, alter donationem simplicem accepit. II.) Si huiusmodi Legem donator tempore donationis indulgentiae imposuit. Ex quo fluit, si neutrum contigerit, donationem in collationem non venire. Iure suo MASCOVIVS^{q)}, DIONYSIVM GODOFREDVM notat, qui somniauit^{r)} in ultimis huius Nouellae verbis, *nisi eiusmodi legem donator tempore donationis suae indulgentiae imposuit, recitari fatuam donatarii exceptionem; neque enim per diuinationem donatarii sermocinantis nec vola nec vestigium reperiri potest.* Stat itaque sententia, donationem simplicem extra praedictos, ab ipso Legislatore exceptos casus, collationem non subire. Quo et commode refertur, quod de *relicto* peculio disponit Imperator^{s)} nempe non conferri relictum. Hoc vero nihil aliud esse videtur, quam peculium a patre profectum, sed non ademum, cumque in citata Lege, castrensi, et quasi annumeretur, pariterque ut illa, exsors collationis declaratur, quoniam pro donato habendum est, idque de generali hypothesi testatur, donatum omne penes donatarium haerdem tanquam praecipuum manere. Varia in eandem sententiam

p) L. 20. Cod. de Collat. §. vlt.

q) Laud. Diff. §. XXX.

r) In Glossa ad L. 20. Cod. de Collat.

s) L. 12. Cod. de Collat.

tentiam Collegiorum Iuridicorum responsa allegat BERGERVS^{t)} et LAVTERBACHIVS^{v)} plures consentientes producit. Nec moror eos, qui de huius rei applicatione dubitarunt, cum iure Romano ob fictionem unitatis, donatio inter patrem et filium, in sacris eius constitutum, valere nequeat, e quibus nominare sufficit C VIACIVM^{x)} inter reliquos facile principem: quoniam hac tota distinctione supersedemus, cum sit notissimi iuris, Iure nostro contractum valere inter patrem et filium initum^{y)}. Quid quod ipsa donationis natura tale onus plane respuit, quale foret collatio, omnes eius effectus praefcindens. Prohiberetur hac ratione pater quicquam cuin effectu praecipue in alterum liberorum, forsitan bene de se meritum, collocare, et inutiliter facheret. Et filio donatario euaderet magis molestum, si post mortem restituere cogeretur id, quod pleno iure possedit. Si enim, de quo nemo dubitat, valet inter patrem et filium donatio, effectus quoque fortius oportet, nec donatarius suo priuari lucro debet.

§. V.

Dotis Germanicae et in specie Saxonicae causa.

Quibus praemissis ad naturam dotis Germanicae, et praesertim Saxonicae progredimur, ut inde in causae propositae decisionem descendere queamus. Nec in hac materia nimium excurrere fas erit, quippe quam satis in Compendiis Iuris Germanici tritam esse scimus, et a GVNDLIN-

GIO

t) Oecon. Iuris L. II. T. IV. §. 51. not. 8.

u) Colleg. theoret. pract. ad D. T. de Collat. §. 17.

x) L. 3. Obsl. 30.

y) Schaumburg Einleitung in die Sachsischen Rechte, Exerc. V. §. 6.
Decis. nouiss. XIV.

B

GIO⁷) satis explicatam. Constat et ex ipso satis celebri TACITI loco^a), vobis inquit: *Dote non vxor marito, sed maritus uxori adfert.* Atque Leges Saxonum probant, dotem sensu Romano, priscis Germanis non innotuisse. Tunc enim, ut cum Iustino loquar^b) *virgines sine dote nubebant, uxores eligebantur, non pecuniae.* Germanorum puellae modestia sua atque frugalitate erant vendibiles, nec oportebat maritos indignari, id quod de Romanis praedicat HEINECCIVS^c), domi alere reginas, patrimonii voragine, certissimasque fundi calamitates futuras. Haud tamen inficior, ab ista maiorum simplicitate Genium nostri seculi maximopere abhorrire, ne contra plerorumque coniubiorum historiam pragmaticam offendere videar. Aboleuit paulatim dos illa a marito vxori praestanda, nisi eius vestigia in dotalitii materia deprehendere putas, ex quo puellae Germanicae didicerant coenire maritos, amoreisque dato pretio sibi conciliare. Nunquam tamen necessaria dos in Germania obtinuit, quia cessante ratione, cessare quoque debet Lex in subsidium recepta. Germani etenim, non, veluti foeminarum luxuriae indomitisque libidinibus timentes Romani, coelibatum amplectebantur, matrimonia fastidiebant, illisque vagam et nefandam Romanis amatam, Venierem praeferebant; haec potius Gens robusta, nullis effeminata deliciis, ad procreandam sobolem ita proclivis erat atque apta, ut nec vastus septentrio tot caperet incolas, sed plurimae Europae prouinciae ab iis obruerentur.

§. VI.

^a) Diff. de Coemtione vxorum dote et Morgengabe.

^b) L. III. Cap. 2. de Moribus Germ.

^c) L. III. c. 2.

^{c)} L. c. ad Leg. Iul. et Pap.

◆ ◆ ◆

ob fructus et utilitatem. §. VI.

Dos Saxonica proficitur ex mera liberalitate patris.

Quod attinet Saxoniam Electoralem, certum est, exulare hodie foris nostris incongruum nostris moribus, necessariae dotationis principium Iuris Romanii, neque amplius, quibus id evincemus rationibus, solliciti simus, necesse est. Legislatoris diserta prostant verba: Wenn ein Vater seiner Tochter keine Ausstattung versprochen hat, kann dieselbe auch von ihm nicht verlangt werden.^{d)} Quibus veteris Germanici Iuris locus, satis celeberrimus, in usum reuocatur, quem Leges Iustinianae, interpretumque superstitione bene suppresserant. Quis autem non intelligat, quam longe inter se differat utriusque dotis, Romanae scilicet, et Saxonicae causa? Quam olim patri Lex injungebat, filiae donationem, ex plane alio fonte fluere hodierno iure videmus, sublata illa Legis coactione, ex mera liberalitate et munificentia patris, cui tribuenda sunt, quaecunque in nouos coniuges profecta ad eorum inopiae occurentum, remque eorum domesticam instruendum.

§. VII.

Dos Saxonica est vera Donatio.

Quae cum ita sint, quod nemo profecto, cum lex expressa adsit, negabit, liquide constat; quam male a Dote Romana ad nostram fiat consequentia, et appetet, hanc nihil esse aliud, quam Donationem eo animo factam, ut res domesticae nouorum coniugum munificentia paterna subleuenatur. Omnia sane donationis requisita, in hoc negocio deprehendes, personam offerentem, alteram acceptantem sine

B 2

onere

d) Decisi. nouiss. XXX.

onere. Nec officit, hanc patris munificentiam nusquam donationem, sed dotem audire, sed fatendum potius est, hanc denominationem innumeris erroribus in hoc argumento viam aperuisse, et locum dedisse, quae de dote Romana obtinent, ad hanc liberalitatem inconsulto extendere, neglecto inter utramque discrimine longe euidentissimo. Nec iis deinde esse velim, qui omnis veritatis esse principium atque fontem Leges Iustinianae sibi persuadent, aliisque persuasum cipiunt, atque, quod nullo negotio fieri posse reor, ex Iure Romano, doti Saxonicae omnes inesse qualitates donationis, demonstrare, quam eorum censuram mereri, malim. Audiamus PAPINIANVM super hac re instar omnium respondentem^e). *Donari videtur, quod nullo iure cogente conceditur.* Iam vero in aprico est, Iure Saxonico patris arbitrio relictum esse, filiam dotare velit? nec ne? et quando dotem filiae soluit, id ex sola liberalitate, nullo iure cogente fit. Dat praeterea qui rerum suarum dominus est, accipit, qui contrahere potest; quo, queso, nomine hoc negotium secundum causam rite consideratum, insigniri poterit alio, quam donationis?

§. IIX.

Concluditur ex praemissis dotem Iure Saxonico non conferri.

Vt vero a carceribus ad metam veniamus, praemissa breuiter repetere et quasi ruminari licebit. Dos iure Saxonico ex parte patris est vera Donatio §. VI. Donatio in communem haereditatem non confertur §. IV. inde emergit, Dotem Saxonico iure in collationem non cadere. Haec sententia, ne Iuri Romano, et in specie titulo D. de dotis Collatione, e diametro opposita videatur, commonstrare studui, longe diuerfam

e) L. 29. D. de Donationibus.

diuersam esse inter se vtriusque dotis rationem §. II. V. VI. ita comparatam, vt ab illa ad hanc valere consequentia non possit. Illa, vti supra diximus, omnem liberalitatem a parte patris praecipuum quid concedendi, hinc recte filiae succedenti in patriam haereditatem in portionem suam imputatur. Longe vero alia se praebet facies dotis Saxonicae in §. VI. et VII. quae hodie est, et quae forsan usque fuit. Quam si quis diligenter animo et ratione lustrauit diuersam habere causam sentiet, diuersosque producere debere effectus, concedet. Si quis, vt fieri interdum solet, denominationi huius donationis, tantas tribuere velit vires, vt totam inuertat negotii naturam; is largiatur quoque oportet, operas rusticas, Frohndienste, quae seruitutes audiunt, consistere in patiendo non in faciendo; scilicet rem per simile liceat illustrare. Posteriori itaque ratione a causa ad effectum progredi videor, dotem iure Saxonico ex liberalitate patris in filiam profectam, in libertatem vindicando, onerique collationis eximendo, ita quidem, ut filiae, vna cum reliquis succedenti, dos per arbitrum diuidundae haereditatis, tanquam praecipuum, sit adiudicanda.

§. IX.

Nec repugnat fini Collationis, aequalitati.

Nec obiici poterit nostrae sententiae, finem Collatione ab Imperatore Iustiniano ^{f)} praescriptum hoc modo impugnari, nempe aequalitatem inter liberos servari debere: cum sufficiat in ipso texu hunc finem ita seruandum esse, asseri, ut, quae prius de Collationibus sancita sunt, in sua virtute maneant, quapropter res donatae semper a Collatione im-

B 3

munes

f) Laud. Nov. XVIII.

mudies erunt habenda. Poterat pater partem honorum suorum donasse inter viuos extraneo, quidni idem in alterum liberorum bene forsan de se meritum collocare? Quis tantam aequalitati seruandae tribuere velit efficaciam, ut patris voluntatem et factum annihilare, vel certe effectibus priuare possit? Accedit, quod si causam, secundum id, quod ut plurimum sit, consideremus, ipsum aequalitatis studium saepius collationem disuadeat, quam vrgeat. Ponamus: Filia succedit in paternam haereditatem, vna cum quatuor filiis masculis; in dotem accepereat mille. thaleros, ast in fratrū quēque studiorum et peregrinationum causa plus duobus millibus pater erogauit. In quam partem vergit aequitas, et quare ratione studio aequalitatis optime consuletur? Conferatne dotem filia? nec ne? Ego vero, quare deterior esse debeat conditio filiae, quam filiorum, exploratum non habeo: id quod ēerre statuitur, si filias Collatio dotis inconsul̄to in jungitur.

S. X.

Sumptus studiorum non conferuntur, quia sunt donati.

Iis enim, qui sumptus studiorum ex singulari in artes liberales fauore non conserri contendunt, non assentior, cum neque Ius Romanum neque Saxonum singularis faoris, neque iuris singularis mentionem iniiciat. Quāmōrem eos ideo collationi exemptos esse conso, quoniam pro donatis reputantur. In quam sententiam me potissimum adduxit Legislator Serenissimus ita disponens^{g)}. Immaſſen denn auch in dem Falle, da die Unkosten so übermäßig, daß denen übrigen Kindern die Legitima geschwächt würde, dasjenige, was die Rechte de in officiosis donationibus, und sonst verordnet, unverrückt statt haben soll. Confirmatur ab initio

in

g) Decif. Eleg. LX. in fine.

In hac Decisione dispositio Iuris Romani circa sumtus studiorum non conferendos, adiecta limitatione, nisi laudent legitimam liberorum, quippe in quo casu per querelam inofficiose donationis repeti possint. Sicut autem quærela inofficiose præsupponit testamentum, sic et hac nil potest repeti, quam quod inofficiose donatum est, ipsamque sumtum studiorum donationem factam præsupponit. Videtur itaque his verbis, si contextum lustres, non obscure significari, sumtus studiorum pro donatis haberi, et ex hac ratione, nisi sint inofficiose donatae, in Collationem non cadere. Nullum ex hac ipsa Iuris Saxonicae constitutione pondus adiicitur, sententiae nostræ, donationem non conferri, et si hoc iure gaudent res filiis masculis donatae, absurdum fore, contrarium de iis, quæ in filias profecta sunt eodem modo, statuere.

§. XI.

Limitatio.

Quaecunque autem momenta donationem in Collationem vocant, eadem quoque in materia dotis esse admittenda, lubenter largior, utrumque negotiorum pari scilicet passu ambulat. Quoties itaque probari poterit, patrem dotem dedisse non animo donandi, sed credendi potius, quo modo cunque voluntatem suam declarauerit, toties filiae dos tanquam præcipuum quid adiudicari nequit, sed inici debet cummuni haereditati, v. c. scripsit pater in testamento: Filiae meae Titiae centum in dotem dedi, quibus si contenta esse nolit, una cum fratribus aequis partibus haeres esto; tunc pater mentem suam declarauit, se filiae dotem dedisse, non veluti præcipuam, sed futurae haereditatis portionem, qua si contenta esse nolit, in communem conferre eam debet haereditatem. Nec alios excludo modos, quibus pater legem

legem indulgentiae suae imposuerit, praesertim cum iudicium familie erciscundae arbitrio iudicis ex aequo et bono locum dare non ignoremus. Ut breuiter dicam, quo modo cunque dos exuitur qualitatibus donationis, eo collatione subiicitur, ita tamen, ut hoc debeat probari, cum haud conspiret cum dotis Saxonicae causa.

§. XII.

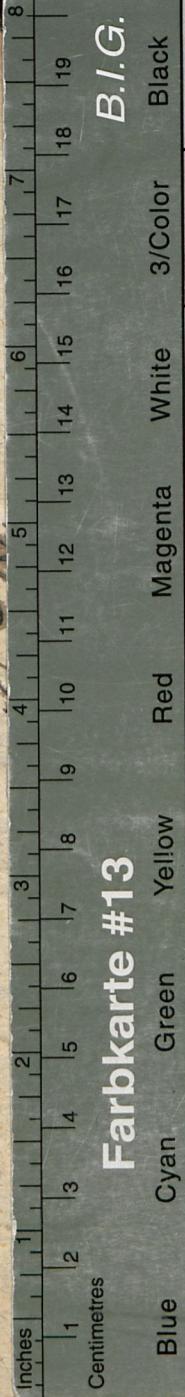
Iter propositum emensi, hanc disquisitionem missam facimus, non dubitantes, quin hic noster qualiscunque labor aliis ob spretam Themidis Romanae formam, aliis ob deficiente Pragmaticorum adsensum, aliis ob stili ieunitatem displicerit; tamen non deesse speramus aequiores censure, qui specimini iuuenilis ingenii, iisque quae meditatione, et ratiocinatione ex ipsa negotii natura derivare sat egimus, aliquid dandum esse existimant. Iftos vero grauiores iudices latere nolim, hanc tractationem me esse aggressum, non animo doctorem iuris ambitione affectandi, sed id potissimum egisse, vt PATRI, PIE DE VENERANDO, quadriennii in hac Academia Illustri studiorum gratia peracti, rationes redderem solemnes.

Leipzig, Diss., 1768 R2

X 241 7957

Farbkarte #13

E.26 Grun 19
1768, 54
79

IO IVRIDICA
**RE SAXONICO
NFERENDA**

V A M

ORDINIS AVCTORITATE

E S I D E

**O GOTTLIEB
LERO**

MARTISEB. CAPIT. CVRIAЕ IN
C. LVSAT. INFERIOR. NEC NON
SSESSOR. ET ACADEM.
EMVIR.

RIO ICTORVM

A. MDCCCLXIX.

N D E T

CTOR

CHILF HERTELIVS

AV. MISN.

S I A E

LANGENHEMIA.

